

HCO-002-001503

Seat No. _____

B. Com. (Sem. V) (CBCS) Examination

October - 2017

Management Account - I

(Core - 10)

(New Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001503

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂર જણાય ત્યાં જવાબના ભાગરૂપે ગણતરી દર્શાવો.

1 નીચે આપેલ ખુશ્બુ લિ.ના પાકાં સરવૈયાં પરથી કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર 20
દર્શાવતું પત્રક તથા ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક બનાવો :

દેવાંઓ	31-3-17 રૂ.	31-3-16 રૂ.	મિલકતો	31-3-17 રૂ.	31-3-16 રૂ.
ઈક્વિટી			પાઘડી	76,000	-
શેરમૂડી	10,40,000	8,00,000	જમીન-મકાન	5,77,000	5,94,000
અનામત	2,20,000	2,00,000	યંત્રો	4,64,800	4,51,800
નફા-			સ્ટોક	3,89,480	4,44,160
નુકસાન ખાતું	1,44,880	1,58,760	દેવાદારો	2,90,500	3,40,700
લેણદારો	1,64,540	1,58,080	પરચૂરણ ધિરાણ	2,940	9,260
દેવીહૂંડીઓ	50,580	1,35,120	બેન્ક સિલક	19,280	10,080
કરવેરા					
જોગવાઈ	2,00,000	1,60,000			
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	-	2,38,040			
	18,20,000	18,50,000		18,20,000	18,50,000

વધારાની માહિતી :

- (1) વર્ષ દરમ્યાન ચૂકવેલ કરવેરા અને વચગાળાનું ડિવિડન્ડ અનુક્રમે રૂ. 1,40,000 અને રૂ. 1,56,000 હતા.
- (2) અન્ય કંપનીની મિલકતો રૂ. 2,40,000માં ખરીદવામાં આવી હતી. આ મિલકતોમાં સ્ટોક રૂ. 86,560, યંત્રો રૂ. 73,440 અને બાકી પાઘડીની રકમનો સમાવેશ થાય છે. ખરીદ કિંમત રૂ. 2,40,000ના ઇક્વિટી શેર પૂરેપૂરા ભરપાઈ આપી ચૂકવવામાં આવી હતી.
- (3) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 22,600ના યંત્રોની ખરીદી કરેલ છે.

અથવા

- 1 ધાર્મિક કંપનીના તા. 31-3-16 અને તા. 31-3-17 ના વર્ષના પાકાં સરવૈયાં 20 નીચે મુજબ છે. તેના પરથી ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો :

જવાબદારી	31-3-16	31-3-17	મિલકતો	31-3-16	31-3-17
	રૂ.	રૂ.		રૂ.	રૂ.
ઇક્વિટી શેરમૂડી	3,00,000	4,00,000	કાયમી મિલકતો	8,00,000	9,50,000
મૂડી અનામત	-	10,000	- ઘસારો	2,30,000	2,90,000
સામાન્ય અનામત	1,70,000	2,00,000		5,70,000	6,60,000
નફા-નુકસાન ખાતું	60,000	75,000	રોકાણો	1,00,000	80,000
ડિબેન્યર્સ	2,00,000	1,40,000	ચાલુ મિલકતો	2,80,000	3,30,000
ચાલુ દેવાં	1,20,000	1,30,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	20,000	10,000
કરવેરા જોગવાઈ	90,000	85,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	30,000	36,000			
નહિ ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	-	4,000			
	9,70,000	10,80,000		9,70,000	10,80,000

વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ -

- (1) એક યંત્ર રૂ. 25,000માં વેચેલ હતું. જેની પડતર કિંમત રૂ. 50,000 હતી જેના ઉપર રૂ. 21,000 ઘસારો ગણવામાં આવેલ હતો.
- (2) કાયમી મિલકતો પર રૂ. 95,000 ઘસારો ગણેલ છે.
- (3) ડિબેન્ચર્સ રૂ. 103 લેખે પરત કરેલ હતા.
- (4) થોડા રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા. આ નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.
- (5) રૂ. 14,000ની કાયમી મિલકત માંડી વાળવાની છે. (જેના પર પૂરો ઘસારો કપાયેલ છે)
- (6) આવકવેરો રૂ. 80,000 ચૂકવ્યો હતો.

2 મિરલ લિ.ના તા. 31-3-17ના રોજના પાકા સરવૈયા અને વધારાની માહિતી 20 પરથી નીચેના ગુણોત્તર શોધો :

- (1) સ્ટોક ઉથલા દર
- (2) રોકાયેલ મૂડી પર વળતર દર
- (3) માલિકી ગુણોત્તર
- (4) લેણદાર ગુણોત્તર
- (5) ઇક્વિટી મૂડી પર વળતર દર

મિરલ લિ.નું તા. 31-3-2017ના રોજનું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઇક્વિટી શેરમૂડી	18,00,000	કાયમી મિલકતો	22,50,000
નફા-નુકસાન ખાતું	5,10,000	સ્ટોક	5,25,000
8% ના ડિબેન્ચર	7,50,000	દેવાદારો	6,00,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	9,00,000	લેણીહૂડી	1,50,000
લેણદારો	3,00,000	રોકડ - બેંક	7,35,000
	42,60,000		42,60,000

વધારાની માહિતી :

- (1) રોકડ વેચાણ કુલ વેચાણના 20% છે.
- (2) તા. 1-4-16 ના રોજ સ્ટોક રૂ. 3,75,000 છે.
- (3) દેવાદાર ગુણોત્તર 90 દિવસ છે. (વર્ષના 360 દિવસના આધારે)
- (4) કાચા નફાનો ગુણોત્તર 40% છે.
- (5) વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો ચોખ્ખો નફો રૂ. 7,50,000 છે.
- (6) કરવેરાનો દર 50% છે.

અથવા

2 ઉર્ધ્વિ લિ.નું તા.31-3-2017ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું 20
તથા તે જ દિવસનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
શરૂઆતનો સ્ટોક	1,05,000	વેચાણ :	
ખરીદી	4,65,000	શાખ પર 7,10,000	
કાચો નફો	3,00,000	રોકડ <u>40,000</u>	7,50,000
		આખર સ્ટોક	1,20,000
	8,70,000		8,70,000
વહીવટી ખર્ચા	1,25,000	કાચો નફો	3,00,000
વેચાણ ખર્ચા	35,000	મિલકત વેચતા નફો	2,500
ડિબેન્ચર વ્યાજ	15,000	વ્યાજ	5,000
ચોખ્ખો નફો	1,32,500		
	3,07,500		3,07,500

પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી,		જમીન-મકાન	2,00,000
શેરદીઠ રૂ. 10	1,00,000	સાંચા-ચંત્રો	1,75,000
12% ના પ્રેફ. શેર,		સ્ટોક	1,20,000
શેરદીઠ રૂ. 100	50,000	દેવાદારો	50,000
અનામત	1,75,000	લેણીહૂંડી	21,000
લાંબાગાળાની લોન	1,00,000	રોકડ-બેંક	59,000
ડિબેન્ચર	1,00,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	25,000
લેણદારો	65,000		
દેવીહૂંડીઓ	30,000		
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	30,000		
	6,50,000		6,50,000

ઉપરોક્ત વિગત પરથી નીચે જણાવેલ ગુણોત્તરની ગણતરી કરો :

- (1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (3) સંચાલન ગુણોત્તર
- (4) સ્ટોક ઊથલાનો દર (સ્ટોક ગુણોત્તર)
- (5) દેવાદાર ગુણોત્તર
- (6) ચાલુ ગુણોત્તર
- (7) પ્રવાહી ગુણોત્તર
- (8) દેવા-ઈક્વિટી ગુણોત્તર

નોંધ : વર્ષના 360 દિવસ ગણવા.

- 3 રોનક લિ. X વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. જેની એકમદીઠ વે.કિ. રૂ. 50 છે. કંપની 15
21000 એકમ બનાવીને વેચે તો રૂપિયા 75,000 નુકસાન થાય છે. જ્યારે 27000
એકમ બનાવી વેચે તો રૂપિયા 75,000 નફો થાય છે.

ગણતરી કરો :

- (1) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (2) સમતૂટ બિંદુ
- (3) 30000 એકમોના વેચાણે નફો
- (4) રૂ. 5,00,000 નફો મેળવવા જરૂરી વેચાણના એકમો
- (5) રૂ. 15,00,000 ના વેચાણે સલામતીગાળો.

અથવા

- 3 આકાશ લિ.ના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળે છે : 15

દિવસ	વેચાણ રૂ.	નફો રૂ.
રવિવાર તથા સોમવાર	1,00,000	21,000

સોમવારનું વેચાણ અને નફો અનુક્રમે રૂ. 15,000 અને રૂ. 9,000 રવિવાર કરતાં વધુ છે.

ગણતરી કરો :

- (1) સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ
- (2) મંગળવારના દિવસે વેચાણ રૂ. 30,000 થાય તો તે દિવસે નફો કે નુકસાન કેટલું હશે ?
- (3) રૂ. 10,500 નફો મેળવવા જરૂરી વેચાણ.

4 ટ્રિવન્કલ કંપનીના ડિરેક્ટરો આગામી વર્ષ માટે બજેટ બનાવવાનો હેતુ રાખે છે. 15 તમારે દરેક વસ્તુની પડતર દર્શાવતું પત્રક બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ સમક્ષ રજૂ કરવાનું છે. તથા નીચે જણાવેલ મિશ્રણમાંથી કયું મિશ્રણ અપનાવવું તે નક્કી કરો :

- (1) 'અ'ના 900 એકમ અને 'બ'ના 600 એકમ
- (2) માત્ર 'અ'ના 1800 એકમ
- (3) માત્ર 'બ'ના 1200 એકમ
- (4) 'અ'ના 1200 એકમ અને 'બ'ના 400 એકમ.

તમને વધારામાં નીચેની માહિતી આપવામાં આવે છે :

વિગત	વસ્તુ 'અ'	વસ્તુ 'બ'
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (એકમદીઠ)	રૂ. 40	રૂ. 50
પ્રત્યક્ષ મજૂરી : કલાકદીઠ રૂ. 1 લેખે	20 કલાક	30 કલાક
ચલિત ખર્ચા : (મજૂરીના ટકા)	100%	100%
વેચાણ (એકમદીઠ)	રૂ. 120	રૂ. 200
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 40,000		

અથવા

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) 15

- (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ
- (2) નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ
- (3) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્યક્ષેત્ર
- (4) સંચાલકીય હિસાબનીશના કાર્યો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
 (2) Calculations and explanations if required are to be show with relevant answer.

1 From the following Balance Sheets of a Khushbu Ltd. **20**
 Prepare : A Statement showing changes in the working capital and A Statement of source and application of fund.

Liabilities	31-3-17 Rs.	31-3-16 Rs.	Assets	31-3-17 Rs.	31-3-16 Rs.
Equity			Goodwill	76,000	-
Share Capital	10,40,000	8,00,000	Land-Building	5,77,000	5,94,000
Reserve	2,20,000	2,00,000	Plant	4,64,800	4,51,800
P&L Account	1,44,880	1,58,760	Stock	3,89,480	4,44,160
Creditors	1,64,540	1,58,080	Debtors	2,90,500	3,40,700
Bills Payable	50,580	1,35,120	Sundry		
Provision			Advances	2,940	9,260
for Tax	2,00,000	1,60,000	Cash at Bank	19,280	10,080
Bank					
Overdraft	-	2,38,040			
	18,20,000	18,50,000		18,20,000	18,50,000

Additional Information :

- (1) During the year taxes and interim dividend paid were Rs. 1,40,000 and Rs. 1,56,000 respectively.
- (2) The assets of another company were purchased for Rs. 2,40,000 payable in fully paid equity shares of the company. The assets consisted of stock Rs. 86,560, Plant Rs. 73,440 and remaining amount was for Goodwill.
- (3) During the year the purchase price is Rs. 22,600 for a plant.

OR

- 1** The Balance Sheets of Dharmi Ltd. as on 31-3-16 and **20** 31-3-17 are given below. Prepare Fund Flow Statement.

Liabilities	31-3-16 Rs.	31-3-17 Rs.	Assets	31-3-16 Rs.	31-3-17 Rs.
Equity Share			Fixed Assets		
Capital	3,00,000	4,00,000	at cost	8,00,000	9,50,000
Capital Reserve	-	10,000	Less : Dep.	2,30,000	2,90,000
General Reserve	1,70,000	2,00,000	Investments	5,70,000	6,60,000
P&L Account	60,000	75,000	Current	1,00,000	80,000
Debentures	2,00,000	1,40,000	Assets	2,80,000	3,30,000
Current Liabilities	1,20,000	1,30,000	Preliminary		
Provision for I.T.	90,000	85,000	Exp.	20,000	10,000
Proposed Dividend	30,000	36,000			
Unpaid Dividend	-	4,000			
	9,70,000	10,80,000		9,70,000	10,80,000

During the year the company :

- (1) Sold one machine for Rs. 25,000 the cost of which was Rs. 50,000 and the depreciation provided on it was Rs. 21,000.
- (2) Depreciation provided on fix assets Rs. 95,000
- (3) Redeemed of debentures at Rs. 103.
- (4) Sold some trade investments at a profit which was credited to capital reserve.
- (5) Write off fixed assets cost of Rs. 14,000 which is fully depreciated.
- (6) Income tax paid Rs. 80,000.

2 Find out the following Ratio from the balance sheet of 'Miral' Ltd. as on 31-3-2017 and additional details given to you. **20**

- (1) Stock turnover Ratio
- (2) Rate of return on Capital employed
- (3) Ownership Ratio
- (4) Creditors Ratio
- (5) Rate of return on equity Ratio.

Balance Sheet of Miral Ltd. on 31-3-2017

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Share Capital	18,00,000	Fixed Assets	22,50,000
P&L Account	5,10,000	Stock	5,25,000
8% Debentures	7,50,000	Debtors	6,00,000
Bank Overdraft	9,00,000	Bills Receivable	1,50,000
Creditors	3,00,000	Cash and Bank	7,35,000
	42,60,000		42,60,000

Additional Information :

- (1) Cash sale is 20% of total sales.
- (2) Stock on 1-4-16 is Rs. 3,75,000
- (3) Debtors ratio is 90 days (consider 360 days of the year)
- (4) Gross profit is 40% of sales
- (5) Net Profit (before interest and tax) is Rs. 7,50,000
- (6) Rate of taxation is 50%

OR

2 The following is the Profit and Loss Account and Balance Sheet of Urvi Ltd. as on 31-3-2017 : **20**

Dr.		Cr.	
Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Opening Stock	1,05,000	Sales:	
Purchases	4,65,000	Credit 7,10,000	
Gross Profit	3,00,000	Cash <u>40,000</u>	7,50,000
		Closing Stock	1,20,000
	8,70,000		8,70,000
Administration Expenses	1,25,000	Gross Profit	3,00,000
Sales Exp.	35,000	Profit on sold Asset	2,500
Interest of Debenture	15,000	Interest	5,000
Net Profit	1,32,500		
	3,07,500		3,07,500

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Share Capital, per share Rs. 10	1,00,000	Land-Building	2,00,000
12% Preference share, per share Rs. 100	50,000	Plant-Machinery	1,75,000
Reserve	1,75,000	Stock	1,20,000
Long term Loan	1,00,000	Debtors	50,000
Debenture	1,00,000	Bills Receivable	21,000
Creditors	65,000	Cash and Bank	59,000
Bills Payable	30,000	Preliminary Expenses	25,000
Bank Overdraft	30,000		
	6,50,000		6,50,000

Calculate the following according ratio from the above information :

- (1) Gross Profit Ratio
- (2) Net Profit Ratio
- (3) Operating Ratio
- (4) Stock Turnover Ratio
- (5) Debtors Ratio
- (6) Current Ratio
- (7) Liquid Ratio
- (8) Debt-Equity Ratio

Note : 360 days to be taken for the year.

- 3** Ronak Ltd. manufactures 'X' product. Its selling price per unit is Rs. 50. By making and selling 21000 units of products, the company would suffer a loss of Rs. 75,000 while in case of 27000 unit it would make a profit of Rs. 75,000. **15**

Calculate :

- (1) P.V. Ratio
- (2) Break-even point
- (3) The profit at the sales of 30000 units
- (4) The number of units for a profit Rs. 5,00,000
- (5) Margin of safety when sell Rs. 15,00,000.

OR

- 3** Following are the particulars of the Akash Ltd. **15**

Day	Sales Rs.	Profit Rs.
Sunday and Monday	1,00,000	21,000

Sales and Profit of Monday are Rs. 15,000 and Rs. 9,000 more than those of Sunday respectively.

Calculate :

- (1) Sale on Break Even point
  - (2) If sales on Tuesday is Rs. 30,000, the amount of profit and loss.
  - (3) Find out sales to earn profit Rs. 10,500.
- 4** The directors of Twinkal Company Ltd. are considering the sales budget for the next budget period. You are required to present to the board a statement showing the marginal cost of each product and recommend which of the following sales mixes should be adopted : **15**
- (1) 900 units of 'A' and 600 units of 'B'
  - (2) 1800 units of 'A' only
  - (3) 1200 units of 'B' only
  - (4) 1200 units of 'A' and 400 units of 'B'

You have provided the following additional information :

Particulars	Product-A	Product-B
Direct Materials (per unit)	Rs. 40	Rs. 50
Direct wages at Rs. 1.00 per hour	20 hours	30 hours
Variable cost : Percentage of wages	100%	100%
Selling Price (per unit)	Rs. 120	Rs. 200
Fixed overheads Exp. Rs. 40,000		

OR

4 Write short notes : (any three) 15

- (1) Limitation of Management Accountancy
- (2) Limitation of Financial Accounting
- (3) Scope of Management Accounting
- (4) Functions of Management Accountant.